

Vadászsportot üzők

akár itthon, akár a fronton vannak —
figyelmébe ajánljuk a

„NIMRÓD“

KÉPES VADÁSZUJSÁG-OT

Állandó melléklete:

„A vadászeb“

czimű egyedüli magyar nyelvű eb-
tenyésztési szaklap. — Mindkét lap
gyönyörűen illusztrálva.

Előfizetési ár mindkét lapra: egész
évre 12 K, félévre 6 K, negyedéve 3 K.

Tessék mutatványszámot kérni.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Buda-
pest, IV. ker., Egyetem-utca 4. sz.
(Franklin-Társulat.)

**Bécsi eredeti blonzok és
pongyola modellek**

Igen elegánsak, havyonla új változatokban kaphatók
Krausz Miksáné Bpest, VII., Elemér-u. 5. III. em.
Levelezőlap hívásra mintákat bemutat.

**RENDELÉSNEK
SZIVESKEDJÉK LAPUNKRA HÍVATKOZNI****A magyar katona
aranykönyve**

WOINOVICH EMIL
cs. és kir. gyalogsági tábornok
vezetése alatt szerkesztette
VELTZE ALAJOS
cs. és kir. alezredes, a cs. és kir.
hadilevelítár osztályfőnöke.

Közreműködtek:
REICH ÁRPÁD
m. kir. honvédtuszárnagy-alezredes
és
SEBŐK ZSIGMOND.

Képmellékletekkel

Ára kötve 6 korona

A Franklin-Társulat kiadása

Kapható minden könyvkereskedésben

Kultura és Tudomány

minden kötete a modern gondolkodás kiváló terméke.

1. Széchenyi eszmévilága. I. Gaal
Jenő, Beöthy Zoltán, Prohászka Otto-
kár, Kenessey Béla, gróf Vay Gáborné,
gróf Andrássy Gyula tanulmányai.
Kötve K 1.60
2. A szikratáviró. A. Slaby tanárnak a
német császár előtt tartott felolvasásai
után átdolgozta Kreuzer Géza mérnök.
Kötve K 1.20
- 3-4. A természettudomány fejlődé-
sének története. Két kötet. Irta
Wilhelm Bölsche, ford. Schöppfm Aladár.
Kötve K 2.40
5. Kant-Breviarium. Kant világné-
zete és életfelfogása. A művelt ember
számára, Kant irataiból összeállította
dr. Gross Félix, ford. dr. Polgár Gyula.
Kötve K 1.60
6. Az emberiség jövője. Irta Heinrich
Lhotzky, fordította Schöppfm Aladár.
Kötve K 1.20
7. A vagyon tudománya. Irta I. A.
Hobson, fordította dr. Sidó Zoltán.
Kötve K 2.—
8. A szociológia vázlata.
Irta G. Palante, ford. dr. Mikos Lajos.
Kötve K 1.60
9. A tömegek lélektana. Irta Le Bon,
ford. Balla Antal. Kötve K 2.—
10. Rodin beszélgetései a művé-
szetről. Összegejtette Paul Gsell,
ford. Farkas Zoltán. Kötve K 1.20
11. Henri Bergson filozófiája. Irta
René Gillouin, ford. Farkas Zoltán.
Kötve K 1.20
12. Széchenyi eszmévilága. II. kötet.
Apáthy István, Imre Sándor, Pauler
Akos, Zsilinszky Mihály, Márki Sándor,
Gaal Jenő tanulmányai. Kötve K 1.60
13. A francia irodalom főirányai.
Irta G. L. Strachey, angolból ford.
Schöppfm Aladár. Kötve K 1.60
14. A világegyetem élete. Irta Svanse
Arrhenius, fordította Polgár Gyula.
Kötve K 2.—
15. Az ember helye a természetben.
Irta Lenhossék Mihály dr. Kötve K 1.60
16. Az élet értelme és értéke. Irta
Rudolf von Eucken, ford. Schöppfm
Aladár. Kötve K 2.—
17. A gondolat szabadság története.
Irta J. B. Bury, ford. Balog Gábor.
Kötve K 2.—

Megrendelhetők:

LAMPEL R. könyvkereskedése (WODIANER F. és FIAI) R.-T.-nál
Budapest, VI., Andrássy-út 21. és minden könyvkereskedésben.

Két kiváló író
legújabb munkája!

Bűbájosok

Novellák
Irta Kosztolányi Dezső
Ára 3 K 50 f

Tavaszi játék

Regény
Irta Lakatos László
Ára 3 K 50 f

A Franklin-Társulat kiadása

Kaphatók minden
könyvkereskedésben

Most jelent meg!

KOLLÁNYI BOLDIZSÁR

VÉRFOLOTOK

Énekszó a fürgetegben

1914—1916

Ára 4 korona

Megrendelhető:

LAMPEL R. könyvkereskedése
(Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál
Budapest, VI., Andrássy-út 21.
és minden könyvárusnál

26. SZ. 1916. (63. ÉVFOLYAM.)

SZERKESZTŐ
HOITSY PÁL.

BUDAPEST, JUNIUS 25.

Szerkesztőségi iroda: IV. Vármegye-utca 11.
Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4.

Egyes szám
ára 40 fillér.

Előfizetési
feltételek:

Egészévre — 20 korona.
Félévre — 10 korona.
Negyedévre — 5 korona.

A „Világkronika”-val
negyedévenként 1 koronával
több.

Külföldi előfizetésekhöz a postailag meg-
határozott viteldij is eszolandó.

EGY PARANCNOKSÁG FIGYELI A TŰZÉRSÉGI HATÁST.

A DÉLTIROLI HARCZTÉRREŐL. — Jelfy Gyula, a harcstérre kiküldött munkatársunk felvétele.

Juszko Béla rajza.

HADIPIKTOR NAPLÓJA.

— Az Ikwa. —

Valami vaczak, kékre mázolt viskót pingáltam, meglehetősen szűk, hideg időben. Nem jól ment a munka, mert a páter mellettem állott és anekdotákkal mulattatott. Az anekdoták jók lettek volna a maguk nemében, csak az elmondásuk ideje lett kissé rosszul megválasztva. Dühösen vakartam le a képet már vagy harmadszor. Egyebet nem tehet a népfelkelőhadnagy a hadosztály papjával szemben, a ki máskülönben egyike a legkedvesebb bácsinak azok között, a kikkel a sors összehozott. Hát vakar-

tam hol a festéket, hol az üstökömet. Egyszerre csak a másik oldalamon is megáll valaki. Leesapom a palettát és odafordulok, hogy vagy lenyelem a háborgatót, vagy — alázatosan bemutatkozom neki — már a mint azt a gallérjainkra varrt csillagok diktálni fogják. Egyikre sem került a sor, mert a háborgató a csillagok járása szerint egy grádussal fölöttem állt ugyan, de a civilben valamikor réges-régen, jó komám volt. Mivel pedig a harcztérén jobban megőrül az ember a rég nem látott komának, mint pl.

az Andrássy-uton, hát összeölelkezünk s összevissza hadartunk egy csomó érthetetlen dolgot vezénylésünkről, viselt dolgainkról stb. stb. Mint a hogyan az olyan emberek szokták, a kik esztendőik óta nem látták egymást és öt percz alatt el akarják mondani a másinak mindazt, a mi az alatt történt velük. Persze röviden. Az előadás aztán olyan komprimált lesz, hogy a végén egyik se tudja, fiú-e vagy leány.

Végre, hogy kölcsönösen megbődítottuk egymást, hát kezdődtek az invitálások. «Gyere át hozzám piktor! Az egész vidéken nekem van a legjobb konyhám, tudod ott a fassungstella mellett. Minden jót kaphatsz, a mi csak terem kerek e világon. Te! El ne ájulj! Még paprikás szalonnátis! Szalonnát! Paprikás szalonnát, — hörögtem, hisz te nem ember vagy hanem valami lidérc, a ki csábjaival ingoványba csalogatja a nyomorult halandókat — paprikás szalonna!

De hagyma — az csak nem lesz melléje mi? A koma lehunyja szemeit, s karját kinyújtva felelt: «Lesz!» Lakat alatt őrzök még három egész fejet. Tiszteletre az egyiket prédára bocsátom.

Megyek! Hát ha a purgatórium szomszéd-ságában volna is a rezidenciád, azt hiszed nem mennék? Hiszen a sok marhahústól már majdnem magam is bögök. Aztán ananász kompót az került elibém nem egyszer, de szalonna meg vöröshagyma, az még csálóka álomnak is sok.

Másnap robogtam. Röpült a ló, fölöttem meg egy muszka repülőgép, már-már azt hittem rám vadászik, de úgy látszik nem értem meg neki egy bombát. Jobb is. Jó félőrai út után megérkeztem. A koma éppen egy házat bontott le és az utat javíttatta a falaival. Egyéb-ként már türelmetlenül várt. Előkerült a snapsz, hazai dióskalács stb. Megnéztük a háztáját, a szomszédjában porig égett templom helyét, a koleragyanusak viskóját, a tifusos betegek részére berendezett üvegházat s egyéb ily épületes dolgokat, aztán asztalhoz ültünk. Hát igazán volt szalonnája meg hagymája, bár én az utolsó pillanatig kételkedtem benne. Végre fölshagyták a feketekávé, de több

Juszko Béla rajza. 1916. Április.

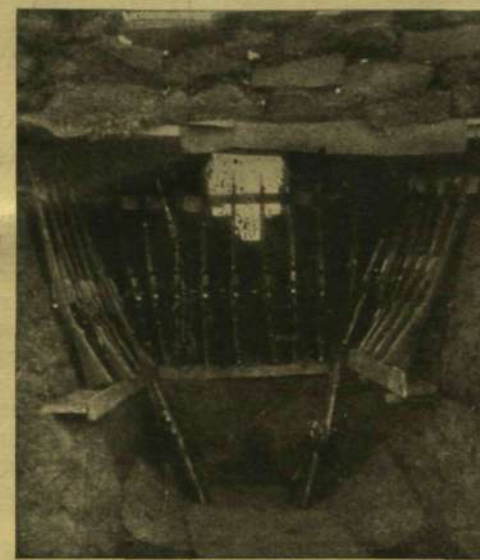
Juszko Béla rajza.

vendég lévén, mint a hány esészfélé, volt olyan, a kinek gyorsan kipucozóvált cipőkrémes skatulyában tették eléje a porcióját. Viszont az is igaz, hogy egyikünk meg ezüst billikomból itta a magáét. Hát ez így van a háborúban. Az ebéd, az persze zajos volt, de annál csöndesebb az utána következő félóra. Ez a pipázás ideje. Ilyenkor nem lehet sokat locsogni, mert ki-alszik a pipa, gyufa meg nem terem ám minden bokorban, hát hallgatni kell. Hanem elmélkedni azt lehet, a gomolygó füstben mindenki a multak képeit idézi. Ki előtt egy véres kozák pofa, ki előtt meg egy otthonhagyott könnyes leány-arez jelenik meg, s lebeg, míg csak a füst ki nem húzódik a muszka viskó gerendái között. Akkor aztán fölébred a had, hi a kötelesség. Meg kell szolgálni a feldzülőgét. Az én dolgom ma nem egyéb, mint körülhúzni, mi is van itt pingálni való? Mert hát nekem olyat kell meszelnem, a minek a művészi mellett még katonai szempontból is értéke van. No az nem valami nehéz dolog, olyan helyen, a hol a ház mind a négy sarkán gránát gödre ásit, a szomszédos majort pedig épp most paskolja olyan robajjal, hogy szinte reng bele a szoba földje.

Már nyergelnek, sőt hozzák is a ficzánkó apró csues lovakat. Ezek olyan szőrösök mint a számár, de a járásuk is olyan biztos, akár füles testvéreiké. Ilyen ló kell itt. Ennek oda lehet dobni a szarát, biztosan lépked a gerenda-utakon, kátyukon, válogatja a csapát, nem fordul bele az ingoványba, ha a gazdája esze a volhyniai út helyett néha magyar tájakon is kalandozik.

Portyázunk erre arra, rajzolgatok is, itt-ott a nyeregből, már a hol lehet, mert nem mindenhol lehet. A muszka ugyanis szívesen ló srappell a lovas emberekre. Bokros, csalitos helyeken kell osonni, hogy földve legyen a ló. Nézelődünk. A táj, — az gyönyörű. Az égen, mint valami lomhán közeledő óriási vitorla, — mély kék felhő. Pompásan illenek rája a fölrobbanó srappellek. A srappell is szép dolog bizonyos distancziáról, kivált ha a mieink lövik, mert ennek a mellett, hogy rózsaszínű a füstje, még az az ékes tulajdonsága is megvan,

hogy nem a mi bakánk siratja meg a pukkasását. Mondom, szép a srappell lövés. Mikor kilobban, hát vörhenyesen rózsaszínű a füstje, aztán lilás lesz, majd meg szürkévé válik és lassan úszik tova, hogy helyet adjon egy másik ugyancsak rózsaszínűen fakadó testvérkéjének. Node az efféle eléggé megszokott látvány, menjünk odébb egy gránát-lyukas házszal. Nyugatnak fordulunk. Ott is sötét az ég. Még sötétebb mint amarra, akárcsak a bizonyos tinta-czeruzával mázolták volna be, a melyikkel a baka a feldpostkártyát köröli. Szóval hadi ég. De az alja az még «hadibb». Mert ott meg cza-fatos rongyokká van a felhő szaggatva, és undok, vörös, mint az olyan hústömeg, melyet a gránát hajigál a magas egek felé. Bántja a szemet, mint valami átkozott kigyó. És átkozott a folyó maga is, — ezerszer átkozott. A neve — Ikwa.

Dr. Sauer Hugó felvétele. FEGYVERTÁR A LÖVÉSZÁROKBAN.

Emlékeznek-e erre a névre odahaza vagy se, nem tudom. Csak azt tudom, hogy sok magyar gyerek utoljára nyomta a töltést a manlicherbe cserekülés posványai között. Alig egy-két hete, hogy fene harcok fürgetege tombolt még itten. Most már csak a hangja hallatszik idáig. Az is visszahőköl a jobboldali magas partokról, s vissza kívánczik oda a honnan elindult. Meghallják-e ottan? Aligha. Ott most nem sokat törődnek a visszhanggal. Komolyabb dolguk van ennél. Támadást várnak. Sötétedik. Hogy az ég vére lefolyt a horizont alá, hát feketére vált az Ikwa is. Hej te átkozott ezudar folyó, bárcsak ilyen undok maradtál örökre. Viselnéd azt a fekete színt ítélet napjáig. Kinos gyászszal gyászolván pirkadó hajnaltól napszálltáig azt a sok szép magyar huszárt, a kit ármányos sodroddal elnyeltél, nyúlós hideg iszapoddal eltemettél.

Ilyennek láttalak utoljára, és nem is akarlak többé napvilágnál látni. Vagy akár sohse is lássalak többet. Hanem gondolni sokat gondolok rád. Mikor szeles éjszakákon suhog a nyírfák és sajgó térdem miatt álmatlanul hentergek vaczkomon, sokszor forgatlak eszemben. Hanem valahogyan átforgatod. Elképzelem, hogy meg-tértél, megbántad a mit tétél. És így éjszaka-kánként, mikor ezüst pikkelyekkel hinti teli a hold hullámaidat, hát szépen, lágyan ringatod a huszárokat, a kik örökre ott pihennek ágyad-ban, ott fekszenek lovastól, nyergestől szépen egymás mellett. Lábuk a kengyelben, a kard a csuklójukra szíjjazva. Jól esik szegényeknek a sok sanyaruság után a cizírogatásod. Halkan csobog a sok kis hullám a nádak tövei körül és egytől-egyik szép meséket susog nekik, míg csak egészen el nem csöndesedik a tájék. Akkor aztán Cinka Panna leereszkedik a holdsugáron, s oda ülve a partra, gömbölyű álla alá támasztja a hegedűt, és húzza nekik a nótát, a hazait a Tisza-partjáról, a régi nagy harcokról sokáig-sokáig. A tücsök szép kíséretet cizirpel melléje, Rákóczi apánk pedig mosolyogva bólint feléjük mennyei trónusáról.

Orosz harcztér 1916.

Juszko Béla.

HADIUT ÉPÍTÉSE EGY ERDŐSÉGEN KERESZTÜL.

AZ OROSZ HARCZTÉRÉRŐL. — Jalty Gyula, a harcztérre kiküldött munkatársunk felvétele.

OROSZ CSAPATOK MEGÉRKEZÉSE MARSEILLEBE. — A hajó fedélzetén, a kikötőkor.

KRAJEVCZOV.

A világtörténelem gondoskodott róla, hogy *Krajevczov* Alex eljusson Londonba és Alex Fedorovics *Krajevczov* viszont gondoskodott róla, hogy e történelmi akarat megjeljesülését a maga személyes hozzájárulásával is emlékeztetéssé izmosítsa. A cári kormány kívánsága volt, hogy abban a deputációban, amely a szentpétervári parlament üléseit vitte korosabb testvéreinek, az angol dumának Londonba, az egész alkotmányos orosz nemzet képviselve legyen. A kecsorúba minden párt fűzse bele a maga kiválóságait. *Krajevczov* képviselő ur mint úde mezei virág szerepelt. Ő az egyik parasztpárt kiválósága. És mint ilyen készséggel engedett a szives meghívásnak. Nyilván régi vágya volt már szívéhez ölelni az angol testvérménzetet, mert ez a készsége elemi erővel nyilatkozott meg abban a pillanatban, a mint az első huszonöt-harmincz pohár pezsgő édes tüze átlángolta a hosszú utazás fáradalmaitól kissé ellankult idegeit. Szónok e pillanatban különösen nem vagyok, — dadogta nagyon elnehezdedt nyelvvel Alex Fedorovics, de egy csók több testvérit mond, mint tíz prédikáció: «és e tétel alapján ajkait végigkínálta az egész díszes vendéglátó sokadalomnak. Lloyd George-ot háromszor is megölelte, a mi Greyt, a ki csak egyet élvezett, aligha tette irigyvé. De baj lett, mikor *Krajevczov* képviselő ur csókosztó körtántorgásában egy szép, elegáns, barna aszszonyhoz érkezett. A hölgy rémülten szerénykedett:

— Engem, — mondotta — ez a megtisztelés nem illet. Magam is csak vendég vagyok: az orosz követ felesége.

Alex Fedorovics legyintett és meleg mosollyal mondta:

— Az nem baj. Nekem az orosz éppen olyan testvérem, mint az angol. Sőt az összes angolok között nekem a ténsasszony tetszik a legjobban.

A dolog vége, mint az újságokból mindnyájan tudjuk, az lett, hogy ezt a szál mezei virágot hamarosan eltávolították a vendég orosz testvérek koszorujából. *Krajevczov* képviselő ur, a ki dagadó kebellet ment Londonba, dagadt areczal távozott a testvéri ölekezés ünnepéről. Mint a nép egyszerű, őszinte gyermeke, e fordulat viharában nem habozott hangosan, sőt harsogva megvallani, hogy — csalódott Albionban. Komisz kalmárfajzatnak ismerte meg, a melynek sejtelve sincs a vendéggel való tisztességes bánásmódról.

Az angolok, mint a tettetésben és alattomoságban nagyon iskolázott népség, nem követték e melegsivű vendéget az őszinteségekben. A háború első hónapjaiban a «Times» vezércikkben gyónta világá azt a mélységes meggyőződést, hogy az orosz a legcivilizáltabb népe a világnak. Már magáért azért is érdemes volt e háborúnak elkövetkeznie, hogy ez az igazság kiderüljön és az észak mélyérzésű, művelt és nemes fiainak «barbárságáról» lelketlenül terjesztett német rá-

galom egyszer s mindenkorra elomoljon. Az igazi igazságért való sikraszállás e gyönyörű vállalkozásában a «Times» nem maradt egyedül. Párisban már *Felix Faure* óta meg voltak győződve róla, hogy a lelki nemesség és kifinomultság igazi klasszikus földje a czár birodalma és a lengbergi csatától Gorliczéig ez az igazság az angol lelkekbe is gyönyörűen befészkelte magát. A «Times» megállapítása csak az első pillanatokban hatott mérésnek. Pár hónap múlva London már úgy

Dr. Sauer Hugo föltétele. GÉPFEGYVERES VÁRJA AZ OROSZOK TÁMADÁSÁT.

Szemle a partraszállott csapatok fölött.

OROSZ CSAPATOK MEGÉRKEZÉSE MARSEILLEBE.

érezte, hogy ez volt a legkevesebb, a mit az oroszokról mondani lehetett. A kegyes sors gondoskodott róla, hogy az illúzió a durva valóság érintésétől mentesen maradjon. Az angoloknak nem igen nyílt alkalmuk arra, hogy összekerüljenek orosz szövetségeseikkel. Az orosz seregek vonulási iránya keletnek túrt, szövetségeseiké pedig nyugatnak. Egyre távolabb jutottak egymástól és ez a messzeség hatalmas szabadterületet engedélyezett az illúziók kurzusának.

Minden óhatatlan elfoglaltságunk mellett mi magunk is kénytelenek vagyunk tanuságot tenni róla, hogy az eszményi fölfogás visszahatása magukon az oroszokon is megnyilatkozott. Érezték, hogy a hírnév kötelez és vállalták ezt a kötelezettséget. Galicziai vendégcsereplésük idején elsősorban mindig — a zongora iránt érdeklődtek. Lehetőleg a zongorán ebédelték és aludtak és Lembergben legelőször a muzeumot fosztották ki. Megmutatták, hogy tudják: mi érdekli a kultüremberek a legjobban.

A londoni látogatás az első nagy és átfogó alkalmát adta az angol-orosz összeköttetésnek. Nem valamennyi orosz deputátus érzékenyedett el annyira, hogy botrány legyen belőle. Voltak edzettebb urak, a kik ártalom nélkül bírták az italt; sőt nyilvánvalóan voltak olyanok is, a kik egyáltalában nem éltek vele. Voltak, a kik tökéletes korrektséggel viselkedtek, sőt bizonyára volt nem egy olyan is, a ki modellje lehetett a világnak. *Krajevczov* Alex Fedorovics nem egész Oroszország. De Oroszország. Másforma, sőt egészen másforma oroszok is vannak. De olyanok, sőt olyanabbak is, mint ez a derék férfi. És ezek nem kevesebben, mint amazok.

El tudjuk képzelni, hogy hasonló váratlanság megtörténhetik akkor is, ha nem az oroszok ölekeznek az angolokkal. De egész bizonyos, hogy ez a váratlanság kevésbé váratlanul semmi más alkalommal nem hatott volna. Az ember, mikor az esetecske hírért olvassa, még akkora meglepődést se tud a lelkében megállapítani, mint a mekkorát például az orosz kormány bukása okozott benne, holott ez se érthette váratlanul. A hol az egész orosz nemzet képviselete jelenik meg a fehér asztalnál, ott a *Krajevczov*nak is ott kell lennie és meg kell nyilatkoznia, ha véletlenül nem is ez a *Krajevczov* és nem is ezen a néven hívják. Ha az angolokat esetleg meglepte szövetségeseiknek ez az egészen közvetlen megismerése és ha ez a meglepetés, mint némi joggal föltehető, nem volt kellemes: szemrehányást érte csak maguknak tehetnek. A *Krajevczov*okat ők tették meg a «Times»-ban a civilizáció remekműveinek; *Krajevczov* a maga igaz valóságában nem alkalmazkodott ehhez a hamisításhoz. Ő szegény magát adta és pofonokat kapott érte. Ez nemcsak valóság: de szimbólum is.

Szöllösi Zsigmond.

MOLTKE.

Az «új Moltke», — így nevezték Németországban. A nagy név azonban már nem tért vissza a régi fényre.

A Moltke-név glóriájával indult el katonai pályáján. Az 1870–71-iki háború után, a melyben az ifjú Moltke, a tábornagy unokaöccse, mint hadnagy vett részt, a vezérkari iskolába vezényelték, 1882-ben, mikor elérte a századosi rangot, nagybátyja, a nagyvezérkar főnöke, adjutánsul maga mellé osztotta be. Ettől fogva kilencz esztendőn keresztül, állandóan a modern stratégia nagymesterének közvetlen közelében tartózkodott, a nagy Moltke tanításai természetesen rendkívüli hatással voltak az ifjú tisztre. A tábornagy halála után II. Vilmos császár szárnysegéde lett, 1896-ban ezredes volt, három évvel később vezérőrnagy és az első gárdabrigád parancsnoka, 1902-ben altábornaggyá lépett elő és az első gárdahadosztály parancsnoka volt, 1904-ben pedig a nagyvezérkar főhadiszállásmesterévé nevezte ki a császár. Akkoriban a zseniális Schlieffen volt a német nagyvezérkar főnöke, a kinek a nevéhez a modern tüzérség megteremtése fűződik és a ki az egész német hadsereget reorganizálta. A moltkei hagyományok szellemében Schlieffen is a villámgyors mozgósításban látta a titkát Németország elkövetkező háborújának; a német-francia háború esetére ő rakta le az alapfogadatot: a sikert Páris gyors megrohanásával kell keresni. Az «új» Moltkenak, a tábornagy után, Schlieffen volt a másik nagy tanítómestere. Mikor aztán Schlieffen meghalt és Moltke lett az utóda: tovább dolgozott az elődje nyomdokain.

1906-ban tehát újra egy Moltke volt a német vezérkar főnöke. Neki már nemcsak azzal kellett számolnia, hogy Németország Franciaországgal keveredhetik háborúba; az entente létrejöttével tisztában volt azzal, hogy ha háborúra kerül a sor, Németország Franciaországon kívül Angliával és Oroszországgal is szemben fogja magát találni. A diplomácia ezenfelül bizonyítékokat produkált és egyéb gyanús tünetek is fölmerültek, úgy, hogy Moltke előtt tisztán állhatott a helyzet: Francia-

MOLTKE VEZÉREZREDES.

ország és Anglia Belgiumon át tervezik a Németországba való betörést. Adatok vannak erre és a német vezérkar gyanuja arra irányult: háború esetére Anglia a Belgiumban való partraszállás céljaira építette a zeebrüggei kikötőt. Moltke haditerve, a melyen nyolcz esztendőn keresztül dolgozott, tovább építette a Schlieffeni hagyományokat, a nagy Moltke szellemében; az ő haditervének alapja a megelőzés volt, a Belgiumon való keresztülvonulás.

Páratlan szorgalommal és energiával készült a háborúra; főérdeme, a mely feledhetetlen lesz, hogy az utóéletlenségig fokozta a német fölkeltséget.

A háborús veszély pillanatától kezdve Németország hadkötelesei készen állottak, anélkül, hogy a mozgósítást el kellett volna rendelni. Moltke titka volt, hogy valósággal vigyázzállásban tudta helyezni Németország férfait, úgy, hogy mire elhangzott a mozgósítási parancs:

menetkészen állottak. Mindezen fölül pedig a mozgósítás lebonyolítását is a legnagyobb precizitással organizálta; olyan előnyöket szerzett Németország számára, a melyek a legbiztosabb előfeltételei, jóformán garanciái voltak a győzelmes háborúnak.

A háború kitörése után haditerve kibontakozott: alkalmazta Schlieffen alapfogadotát, Franciaország gyors megrohanását, a keresztülvitelben pedig a moltkei elvet követte: «vereinzelt marschieren, vereint schlagen». Az Oroszországgal való leszámolást későbbre halasztotta, az orosz mozgósítás lassúságában bízva; a főszerepet addig, míg Németország Franciaországgal végez, az osztrák-magyar hadseregek szánta. A Marne melletti csatában azonban fölborult a haditerve. Franciaország gyors legyőzése nem sikerült; Moltke nyolcz esztendő munkájának érvényesülését megakadályozta Joffre. A marnei csata után Moltke megrendült lélekkel visszavonult, majd, mikor a munkacereje ismét helyreállt, elfoglalta az új pozíciót, a melyet Vilmos császár kijelölt a számára: élére állt a helyettes vezérkarnak, a hol a háború adminisztrálásának s organizálásának munkáját végezte. Ebben az állásában továbbra is szakadatlanul dolgozott hatvannyolcz esztendő korában bekövetkezett tragikus haláláig.

Hibázott-e, rajta kívül eső okok idézték-e elő haditervének a megsemmisülését, Páris helyett Calaisra kellett volna-e a főfigyelemnek szegeződnie, — korai volna előlött vitázni. A német kancellár egyik legutóbbi beszédében három napra czélzott, három napra, a mikor még némi remény volt arra, hogy megmenthető a béke s a mikor ennek a lehetőségnek nem akarták útját állni a mozgósítás elrendelésével. Ezalatt a három nap alatt Franciaország lázasan készülődött, de Moltke ez sem zavarta: olyan tűnemenyes gyorsasággal vonultatta föl a Franciaország ellen támadó hét hadseregét, hogy ezzel már az első pillanatban keresztülhúzta Németország ellenségeinek alapvető számítását; megakadályozta a Németország ellen tervezett francia-angol inváziót. A háború fényes előkészítésén kívül ez is feledhetetlen érdeme volt.

Jákó János.

NÉMET ULÁNUSOK VÁGÓMARHÁKAT HAJTANAK A KELETI FRONT MÖGÖTT.

TORPEDÓ-HAJÓK.

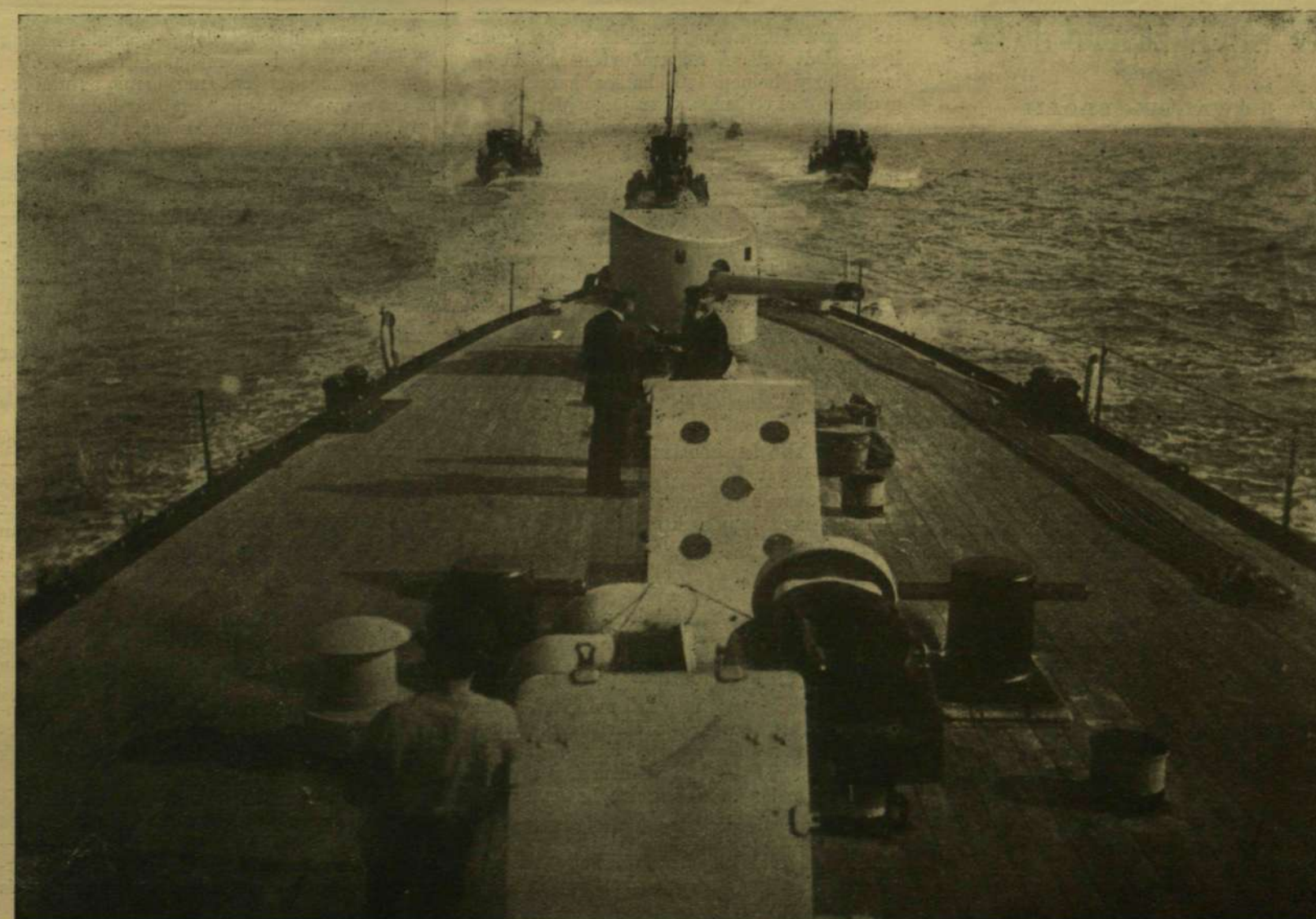

EGY TENGERALATTJÁRÓ.

AZ ADRIÁRÓL. — Márton László felvétele.

TORPEDÓ-HAJÓK AZ OLA SZ HATÁRNÁL.

CZIRKÁLÓ FLOTILLA.

AZ ADRIÁRÓL. — Márton László felvétele.

ÁTKELŐ CSAPATOK A VISZTULÁNÁL.

AZ OROSZ HARCZTÉRRŐL. — Stefan Coriolán félfotó.

AZ ELVESZTETT HAZA.

Regény. (Folytatás.)

Irta WALTER BLOEM.

Recsegve tört össze a kerítés, mikor Grosbois, Grogard és Louis egyszerre rávetették magukat... Ugyanabban a pillanatban megint dörrent a fegyver a menekülők mögött, Grobois káromkodva elhördült...

És Louis a földre esett a kerítéssel együtt... fel akart állni és nem tudott, a lába erősen beleakadt a palánkokba...

Meg van fogva... És két másodperc múlva a robbanás...

Mint az őrlő rángatta a kerítést, a mely összeszorította a bokáját... hasztalan...

Már dobogtak az ellenség lépte a konyhakerten át... jól van, csak jöjjetek, velem együtt víz el az ördög... Már kemény öklök ragadták meg a nyakszirtjét.

Hol marad a robbanás? Dühös kiáltások zajongták körül... Rugások zuhogtak a czombjára és keresztcsontjára... lámpás lengett...

Hol marad a robbanás? Nem jött, nem jött...

Sárga lámpás-fény... eltorzult arcok, összeszorított öklök, ezüst sasok halványan csillogó bórásokon... s az ellenséges katonák magas-szárú csizmái közt a földön elterülve két összerogyott alak... a főnök és Mathieu...

Az öt-hat öklő fojtogató szorítása alatt, a melyek átfogták a nyakát, az ütések és rugások súlya alatt, a melyek a fejére és lábára zuhogtak, a strassburgi polgármester fia elvesztette eszméletét...

Hol marad a robbanás? Aztán semmi többé...

XIII.

Karácsony estéjén ugyancsak kemény próbára volt téve a Lehmann-gyerekek türelme. Papa tegnap reggel óta hivatalos úton volt... Reggel fél kilencezkor Krüger sietve jött a hivatal-

ból, hamar felkapta apa kézikofferét és a vasúthoz szaladt vele. A főkörmánytanácsos úr azt izeni, hogy holnap este hatkor karácsonyfa-gyújtásra okvetlenül visszajön. Most pedig már hét óra és még mindig nincs itt...

Máskülönb is keveset lehetett érezni a karácsonyi hangulatból. Az államminiszterné ő exzellenziája és Boreca között kezdettől fogva titkos hadiállapot fejlődött ki, a mely azonban most nyílt ellenségeskedésben tört ki.

Az első alkalmat a «borkérdés» adta. A míg Lehmann úr még egyedül volt otthon, egyszerűen odaadta Borecának a háztartási pénzt s ő gondoskodott az enniáról. Hogy hogyan él a leány, azzal nem törődött... Az új úrnő azonban pontos számadást követelt. S Borecának kénytelen-kelletlen el kellett határoznia magát, hogy felír mindent...

Már az első lezárolásnál döntő katasztrófa következett be.

— Itt az van beleírva: «bor 2 frank 30» — Mi ez? Hiszen minálunk senki sem iszik bort?

— Azt én iszom, — felelt Boreca a legteljesebb nyugalommal.

— Maga iszsa...

Brunnekené úgy bámult rá a leányra, mintha azt mondta volna neki, hogy te...

Boreca nyugodtan bólintott.

— Ilyet még életemben nem hallottam!

— Hát bizony azt meg kell mondani, lassankint nagyon felgyűlik — vélekedett Boreca.

Nem kéne minden litert külön hozatni... madam... pardon... exzellenziás asszonyt akartam mondani... jobb volna, ha tennék egy hordócskát a pénzébe...

Csúnya kis nézetváltás következett. Végre is ő exzellenziája kijelentette, hogy semmint beleegyezék, hogy a cseléd bort igyék, a míg az uraságok vizet isznak, csak az úr egy kis sört — inkább azonnal visszautazik Potsdamba, rendezett viszonyok közé...

Boreca továbbá keményen tiltakozott, hogy vacsorára hideg felvágottal kelljen beérnie.

— En bizony meleg vacsorához vagyok

szokva. E nélkül nem tudok dolgozni... Maguk élhetnek úgy, a hogy maguknál szokás...

— Magának azt kell enni, a mit az urai... ha ezt nem akarja, miattam akár holnap elme-het... kapok én mindennap leányt Strassburg-ban...

Hát ebben igaza volt a vén skatulyának. Volt elég teljesen szegény család Strassburgban, a melyeknek leányai örültek, ha ágyat és meleg ebédet tudtak szerezni maguknak. Hol talál-hatni másik helyet? A szülei szépen fogadnák, ha állástalanul menne haza. A babája pedig messze Franciaországban van, Gambettánál.

Igy hát Borecának nem volt mit tennie, bele kellett törődnie a nyomorúságos életbe bor és meleg vacsora nélkül... Annál jobban neki-eresztette a haragját vasárnap délutánunkint, ha rokonainál volt látogatóban.

— Nahát, hogy micsoda népség ezek a poroszok, ezek az éhenkórászok, a nyavalyások — el se hiszitek. Mit zabálnak vacsorára? Fekete kenyert és kolbászt, egészen kemény, száraz kolbászt! És vizet isznak rá, csak vasárnap van egy üveg sörük — de csak a moszjő számára! És az öreg madam flanel alszoknyában jár — szégyelném magamat így járni! És stoppolt pamut-harisnyja van! Hozzá még exzellenziásnak szólíttatja magát! A fiúknak meg nincs ingjük, a gallérjuk a kabátjukra van rávarrva.

Ez tévedés volt. Bizony volt a Lehmann-fiúknak ingjük... de az igaz, hogy német szokás szerint egy fodros gallérka volt a kabátjuk nyak-kivágásába belevarrva.

Igy hát naponként új meg új félreértés volt az uraság és a cseléd között. Az a szoros ó-porosztakarékosság, a porosz erő gyökereinek egyike — a könnyűvérű, élvezetre vágyó Elzász gyermeke ezt úgy érezte, mint garaszkodást és zsugoriságot.

Ma is, karácsony előőnnepén, megint volt összeütközés a Lehmann-féle háztartás főnök-nője és a mindenesleány között. Ő exzellenziája szigorúan ügyelt arra, hogy minden ételmaradék megőriztessék és értékesíttessék.

Boreca, a mi terhére volt, egyszerűen beledobta a szemébe. S ő exzellenziája ma legalább is egy tányérnyi főtt rizskását fedezett fel a szemetes ládában.

— Nahát, ez a leány... tudod, Helén, ezt már nem bírom ki. Ha apád nem változtat ezen, hazamegyek Potsdamba...

Helén elnézően és fölényesen mosolygott.

— De nagymama! Egy cseléd miatt!

A Potsdammal való fenyegetődzés immár a mindennapi kenyérhez tartozott.

— Karácsony van, nagymama, hamar csinálj ünnepnapit arczot.

Csak jönne már apa... a fiúkkal nem lehetett bírn.

Végre itt volt... de milyen fáradtan, lestrapálva... Helén segített neki a bundáját levetni.

— Nagyon fáradtságos volt az utazásod?

— Na, az embernek elégedettnek kell lenni...

— És jól érzed magadat, papa?

— Nagyszerűen, drágám...

— Most már hamar... a karácsonyfához, papa...

Az apa esze még mindig szolgálati élményein járt.

— Helén, utána majd egy utat kell még tenned helyettem...

— Szívesen, papa...

— Ajándékozó utat... karácsonyi angyalka leszel...

— Annál jobb... beszéld el...

— Nem lehet, majd aztán, a vacsoránál! Most hamar a gyertyákat! A csöngő már odabenn van!

— Csak ne csináljatok olyan várakozó szemeket, ti bikfizek. Az idén a Jézuska fősvény volt — neki is ütiköltségei voltak Potsdamtól Strassburgig.

Juansikkaj egy katonai díszszemlén.

— Ohó, papa, de Jézuska külföldi pótlékot is kapott — kiáltott Ottó bölesen.

— Ficzko, mit tudsz te a külföldi pótlékról?

— A karácsonyfához, apuka, — kommandírozott Hans.

Hét óra. Egy év előtt Potsdamban hallgatták a teljes kórusu karácsonyi harangszót... szem nem maradt szárazon... az első karácsony mama nélkül. Most itt semmi, csak a megszokott óráutésék. A karácsonyi harangszó ügylátszik ismeretlen Strassburgban.

Mélyen megilletődve gyűjtotta meg Lehmann a hitvány kis fenyőfán azt a néhány gyertyács-

kát. Nem volt könnyű dolog a fécskát megszerezni. Jaj lett volna annak a strassburginak, a ki nyilvánosan dísz mert volna szállítani a betolakodóknak ünnepjükhöz. Formális kérvényt kellett beadni az új német erdőkezelőséghez, a míg ez kegyeskedett megengedni, hogy a bevándorolt hivatalnokai családok néhány fécskát kapjanak — egy méternél kisebbet — a rajnai erdőből, az egy ezüst garasnyi előírt taksa lefizetése ellenében...

A gyertyák fellobbantak, egyik a másik után. Emmi, feledhetetlen! Sohasem eléggé szeretett! Körülem vagy-e ebben az ünnepélyes pillanatban? Miért, miért, mondd, miért hagytál el oly korán egyedül?

Aztán Lehmann leült a régi frank divatú zongorához, a melyet ott talált a meghalt bíró házában, csöngtetett és rákezdte az ősi karácsonyi dallamot.

S e hangoknál vonultak be a fehér és arany lakkozású XVI. Lajos korabeli divatú szalonba, a mely még soha nem látott ilyen jelenetet. A fiúk elül, nagymama utánuk, Helén karsú karjára támaszkodva és mögöttük ezamogott Boreca, a rossz májú kíváncsiság kirívó kifejezésével és szemtelen kiesinyléssel csinos arczán, a barna czopfok alatt.

És a strassburgi polgári ház falai először visszhangoztak német karácsonyi gyermek-ünnongástól.

Még Boreca is egészen meg volt rendülve az ajándéktól, a mit kapott: az ünneplő ruhára való finom szövettől és a beletakart tizfrankos pénzdarábtól. Egy órára egészen kibékült ezekkel a németekkel.

A lengyel módra készült harsánál aztán a főkörmánytanácsos megesörrentette poharát:

— Kedveseim, odaát Franciaországban német katonáink fegyver alatt állanak s a messze Versaillesben fejedelmek és tanácsadók a német jóvendőt kovácsolják. De mi is ellenséges országban vagyunk, előőrson, szolgálatban, hű szolgálatban a hazáért! Ebben a hozzánk szeretetlen országban, melynek területét a német kard visszahódította, a melynek szívét azonban épen nekünk kell még ezután visszahódítanunk.

— Arra ugyan várhattok — gondolta Boreca, a ki a mellékszobában hallgatózott.

— Ennek a feladatnak a szolgálatában állunk valamennyien, ti fiúk már fájdalmatokat és sebekeket is kaptatok érte, de valamennyiünknek napról-napra ki kell tartanunk türelemmel, reménnyel és keserű honvágygal.

— Maradtatok volna hát otthon — morogta Boreca.

— Csak egynek nem lehetett már velünk jönni a messzeségbe... otthon kellett hagyunk Potsdamban... a csöndes temetőben...

A főkörmánytanácsosnak elcsuklott a hangja s egy pillanattig csönd volt a fenyőállattal teli szobában.

— Ha ő velünk volna, bizonyos, hogy a legbátrabb és legörömteljesebb volna valamennyiünk között... De valamennyiünkben él az ő képe és üdvözlő minket és erőt ad ne-

Juansikkaj lóra ül.

Juansikkaj cserclét tart.

Egy magyar katonasiet felvétel Juansikkajról, a kínai köztársaság most elhunyt elnökéről.

Most jelent meg
Kerpely Béla könyve:

„Nimródok a fronton“

Mulatságos vadászese-
tek a nagy háborúból.

Vadász milióban tartott haditudósítások, melyek
a vadászt és nem vadászt egyaránt érdeklik.

A diszes kiállítású kötet

== ára 2 korona ==

Postaküldéssel 2 K 40 f.

Megrendelhető: a „Nimródok“
képes vadászújság kiadóhivatalában, Bpest, IV., Egyetem-u. 4.
(Franklin-Társulat) a pénz be-
küldése vagy utánvét mellett.

Fronton levő hozzátartozójának nem
küldhet ennél kedvesebb olvasmányt!

Érdekes ujdonság!

A legyőzhetetlen ország

Irta: Dödy

Ára 2 korona

Megrendelhető:

LAMPEL R. könyvkereskedése
(Wodianer F. és Fiai) részvénytársaságnál
Budapest, VI., Andrásy-út 21.
és minden könyvárusnál

Most jelent meg!

Köveskúti Jenő
versei

ÁRNYAK

Szalay Pál rajzaival

Ára 3 korona

Megrendelhető:

LAMPEL R. könyvkereskedése
(Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál
Budapest, VI., Andrásy-út 21.
és minden könyvárusnál

MAGYAR KÖNYVTÁR

Szerkeszti RADÓ ANTAL.

Juniusi sorozat:

Balmer és Harg: **Trant, a psychologus detektív**
Fordította Benedek Marcell. (816—817. sz.) Ára 60 f.

Gyulai Pál: **Válogatott költeményei**
Kiadta Császár Ernő. (818—819. sz.) Ára 60 f.

10-ik füzet **A világháború naplójából**
Tartalma: Az 1915 október—november—decemberi események.
(789—790. sz.) Ára 60 f.

OLCSÓ KÖNYVTÁR

Alapító: GYULAI PÁL. — Szerkeszti HEINRICH GUSZTÁV.

3. füzetek:

Gulyás Pál: **Mátyás király könyvtára**
(551—552. sz.) Ára 40 f.

Cesare Beccaria: **Büntett és büntetés**
Fordította és bevezette Tarnai János dr. 2-ik átdolgozott kiadás.
(1799—1805. sz.) Ára 1 K 40 f.

Marlowe Kristóf: **A máltai zsidó**
Tragédia. Fordította Rózsa Dezső. (1806—1810. sz.) Ára 1 K.

Illés József: **A magyar társadalom és állam
szervezete a honfoglalásban**
(997—998. sz.) Ára 40 f.

Sebestyén Károly: **Napnyugati séták**
(1811—1813. sz.) Ára 60 f.

Kaphatók:

LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai)
részvény-társaságnál Budapest, VI., Andrásy-út 21.
és minden könyvkereskedésben.

AZ AÉRO

A repüléssel és léghajózással foglalkozó egyedüli magyar hivatalos folyóirat.

Minden számában érdekes és
eredeti fényképfelvételeket kö-
zöl. A léghajózás eseményeiről,
fejlődéséről és céljairól kitűnő
és könnyen érthető népszerű
cikkekkel tartalmaz.

Különösen figyelemre méltók
a léghajózás és repülés hadi
alkalmazásáról írott közlemé-
nyei, valamint az ifjúság szá-
mára külön fenntartott kisrepülő-
gép (modell) rovata.

Mutatványszámokat a kiadóhivatal szívesen küld
Budapest, I. ker., Rétke-utca 46. sz.

RENDELÉSNEK SZÍVESKEDJÉK LAPUNKRA HIVATKOZNI

27. SZ. 1916. (63. ÉVFOLYAM.)

SZERKESZTŐ
HOITSY PÁL.

BUDAPEST, JULIUS 2.

Szerkesztőiroda: IV. Vármegye-utca 11.
Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4.

Egyen szám
ára 40 fillér.

Előfizetési
feltételek:

Egész évre — 20 korona.
Félévre — 10 korona.
Negyed évre — 5 korona.

A „Világháború naplója“
negyed évenként 1 koronával
több.

Külföldi előfizetésekhöz a postailag meg-
határozott viteldíj is csatolandó.

NEHÉZ MOZSARAINK HATÁSA CAMPOLONGO KRÖDÉN.